

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

אוחילה לאל: קול היחיד בשירה עברית עתיקה - 17068

תאריך עדכון אחרון 21-08-2018

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: ספרות עברית

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר יהושע גרנט

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: yehoshua.granat@huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס:

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

קולו של היחיד נתפש בעיני רבים מאיתנו כ'לב הפועם' של השירה הלירית. בסמינר נאפיין טיפוסים שונים של שירת יחיד (תוך הדגמתם בשירה בת העת החדשה) ובהמשך נבקש להתחקות אחר מקום הקול הזה בשירה העברית הקדומה. נפתח בעולמה של השירה המקראית, שבה - במיוחד במזמורי היחיד בספר התהלים - נוכחותם של היחיד וקולו בולטת ביותר ורבת פנים היא. אך בשלהי העת העתיקה, נדחק היחיד לשוליים במובן מסוים, לנוכח מרכזיות הממד הציבורי בשירת הקודש. בסמינר נעמוד על ההקשרים שבהם בכל זאת ניתן מקום משמעותי לשירת 'אני', בעיקר בעולמם של פיוטי ה'רשות' (דוגמת 'אוחילה לאל', שפתיחתו מצוטטת בשם הקורס). במידת האפשר נתוודע גם לטקסטים מרתקים שטרם ראו אור - וכן נפנה מבטנו קדימה אל עלייתה של שירת יחיד מסוג חדש בימי הביניים.

מטרות הקורס:

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

- לאפיין טיפוסים שונים של שירת יחיד;
- לסקור ולאפיין את ההקשרים שבהם ניתן ביטוי לקול היחיד בשירה עברית בת שלהי העת העתיקה וראשית ימי הביניים;
- לנתח ניתוח הולם יצירות שיר מן הסוגות שתידונה בקורס

דרישות נוכחות (%) :

שיטת ההוראה בקורס:

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

- א. שירת יחיד מהי? אפיון מושגי וטיפולוגי
- ב. שירת היחיד המקראית
- ג. ה'אני' הקולקטיבי: הפיוט הקדום כשירת רבים
- ד. היחיד כ'כל אדם': פיוטי תוכחה
- ה. מונולוגים ודיאלוגיים ליריים-דרמטיים: קולות של דמויות מקראיות
- ו. קולו של שליח הציבור: פיוטי הרשות
- ז. מבט קדימה - לקראת עלייתה של שירת ספרד

חומר חובה לקריאה:

הטקסטים לדיון: יימסרו במהלך הקורס.

מבחר מחקרים, ובהם:

ש' אליצור, 'סיטואציית השיח בפיוטי התוכחה: מהפיוט הקדום ועד פרובאנס', בתוך: א' שמידמן וא' חזן (עו'), דבר תקווה, מחקרים בשירה ובפיוט מוגשים לפרופ' בנימין בר-תקווה; מסורת הפיוט ה-ו (תשע"ז), עמ' 11-32

י' גרנט, 'שליח הציבור כיחיד: לצביונם של פיוטי הרשות - מבט משווה', בתוך: א' ארליך (עו'), התפילה בישראל - הבטים חדשים (ספריית גולדשטיין-גורן במחשבת ישראל, 20), באר-שבע (הוצאת הספרים של אוניברסיטת בן גוריון בנגב), תשע"ו, עמ' 79-99

J. Culler, *Theory of the Lyric*, Harvard U P 2017

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 0 %
השתתפות 30 %
הגשת עבודה 0 %
הגשת תרגילים 70 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

בקורס ייתקבלו בברכה לצד תלמידי החוג לספרות עברית גם תלמידי שאר החוגים המשתייכים למכון למדעי היהדות ולמכון לספרויות. המעוניינים בפרטים נוספים מוזמנים ומוזמנות לפנות למרצה בדוא"ל.